

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **T. X. T.**, zastoupeného Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalované **Policii České republiky, Oblastnímu ředitelství cizinecké policie Brno, Inspektorátu cizinecké policie Brno**, se sídlem Hněvkovského 65, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 8. 2008, č. j. CPBR-9164-21/ČJ-2008-61PB-SV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2010, č. j. 36 Az 17/2008 - 31,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2010, č. j. 36 Az 17/2008 - 31, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Shora uvedeným usnesením Krajský soud v Brně podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. odmítl podání (žalobu) ze dne 11. 8. 2008, neboť bylo učiněno osobou k tomu neoprávněnou. V odůvodnění konstatoval, že předmětné podání (tedy žalobcovu žalobu proti v záhlaví označenému rozhodnutí, jímž žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění) u soudu podal a podepsal Mgr. Jiří Hladík, advokát se sídlem Příkop 8, Brno. S tímto podáním byla předložena plná moc ze dne 5. 8. 2008, kterou však pro své zastupování ve věci žalobce udělil Mgr. Marku Sedlákov, advokátovi se sídlem Příkop 8, Brno; ten dále zmocnil svého zaměstnance Mgr. J. V. Jiné zmocnění Mgr. Jiří Hladík nedoložil. Podle § 32 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. přítom zástupce účastníka musí své oprávnění doložit již při

prvním úkonu, který ve věci učinil. V projednávané věci však pro Mgr. Jiřího Hladíka v okamžiku podání žaloby zmocnění neexistovalo.

[2] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Namítl, že nedostatek plné moci (jak generální, tak substituční) je nedostatek podmínky řízení odstranitelný, a to jak dle konstantní judikatury (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 678/2003), tak dle odborné literatury. K odstranění nedostatku procesní podmínky však krajský soud zástupce žalobce (ani Mgr. Sedláka, ani Mgr. Hladíka) nikdy nevyzval. Naopak, soud zcela bez jakýchkoli náznaků pochyb jednal od zahájení řízení dne 11. 8. 2008 až do doručení napadeného usnesení dne 25. 1. 2010 s Mgr. Sedlákem jako se zástupcem, který žalobu podal řádně a včas. Do vydání napadeného usnesení soud nikdy nevznesl námitku, že žaloba byla podána osobou neoprávněnou. V rozporu se zákonem tak přiznal odstranitelnému nedostatku podmínek řízení účinky, které jsou přiznány pouze nedostatkům neodstranitelným, a navzdory zásadě legitimního očekávání žalobu odmítl poté, co již činil úkony, a to i ve věci samé. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud předmětné usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[4] Kasační stížnost je důvodná.

[5] Nejvyšší správní soud již dříve uvedl (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, ve věci *ROMIKA INDUSTRIES, a. s.*, publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS; citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), že „*přepjatý formalismus při posuzování náležitostí žaloby ve správním soudnictví – a stejně tak i jakýchkoliv jiných procesních úkonů účastníků řízení – naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Primárním účelem soudní ochrany obecně je poskytování ochrany subjektivním právům, a pokud jde o správní soudnictví zvláště, potom subjektivním právům veřejným; tato ochrana musí být skutečná a spravedlivá. Soudy jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které nemohou odmítnout zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše formalistických důvodů, ale pouze z takových příčin, které poskytování soudní ochrany skutečně vylučují; jiný přístup by byl ztěžil ústavně-konformní a znamenal by odepření spravedlnosti. Právo na spravedlivý proces je jedním ze základních práv, které má každý vůči státu, a které mu garantuje nejen Listina základních práv a svobod, ale též Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Meze práva na spravedlivý proces stanoví jednotlivé procesní řády (např. náležitosti žaloby, lhůta pro její podání, procesní podmínky), při jejichž výkladu je v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nezbytné šetřit jejich podstaty a smyslu a nezneužívat je k jiným účelům, než pro které byla stanovena. Nabízejí-li se přitom dvě interpretace, z nichž jedna hovoří ve prospěch výkonu práva na spravedlivý proces a druhá proti němu, musí soud vždy zvolit výklad první.*“

[6] Z ustanovení § 35 odst. 2 věty druhé s. ř. s. vyplývá, že účastník řízení před správními soudy se může nechat v řízení zastoupit advokátem. Podle § 32 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., každý, kdo v řízení vystupuje jako zástupce účastníka, popřípadě jako jeho další zástupce, musí své oprávnění doložit již při prvním úkonu, který ve věci učinil.

Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. účastníci mají v řízení rovné postavení. Soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

[7] Ze smyslu a účelu posledně citovaného ustanovení zcela zřetelně vyplývá, že procesní právo je pouze prostředkem k ochraně (především hmotných) subjektivních práv fyzických a právnických osob, nikoli cílem samo o sobě, a že nemá být ve vztahu k nim užíváno způsobem nemístně tvrdým, mechanickým, postrádajícím citu pro danou konkrétní procesní situaci a snahy dobrat se rozumného a spravedlivého způsobu řešení této situace; soud zkrátka nesmí procesní právo užívat tak, aby si pokud možno ulehčil práci i za cenu toho, že účastník bude z procesních důvodů „vyšachován“ z přístupu k soudu.

[8] Jak v daném případě vyplynulo ze soudního spisu, dne 12. 8. 2008 bylo krajskému soudu doručeno podání ze dne 11. 8. 2008, označené jako „Žaloba“ a směřující vůči předmětnému rozhodnutí žalované. V záhlaví podání je nadpis „Advokátní kancelář MAREK SEDLÁK & PARTNEŘI“, pod tímto záhlavím je seznam jmen advokátů, advokátních koncipientů a právních asistentů této advokátní kanceláře, mezi advokáty jsou uvedeni i Mgr. Marek Sedlák a Mgr. Jiří Hladík. Níže pod záhlavím je jako žalobce označen „T. X. T. [...] právně zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem v Brně, Příkop 8“. Pokud jde o náležitost podpisu, obsahovalo podání na svém konci předtisk

*„Mgr. Marek Sedlák, advokát
i. s. Mgr. Jiří Hladík, advokát“,*

který byl částečně překryt otiskem razítka Mgr. Jiřího Hladíka a nečitelným podpisem. Obálka, v níž bylo podání s přílohami soudu zasláno, obsahuje otisk razítka advokáta Mgr. Marka Sedláka. K podání byla přiložena plná moc ze dne 5. 8. 2008, udělená žalobcem advokátovi Mgr. Marku Sedlákov. Na téže listině je dále uvedeno, že Mgr. Sedlák dále zmocňuje ve stejném rozsahu svého zaměstnance Mgr. J. V.

[9] Již od počátku řízení tak existoval určitý rozpor mezi obsahem předložené plné moci (ve spojení s obsahem žaloby), z níž plynulo, že žalobce je ve věci zastoupen advokátem Mgr. Markem Sedlákem, jenž dále zmocnil svého zaměstnance Mgr. J. V., a náležitostí podpisu žaloby – podání bylo podepsáno zastupujícím advokátem Mgr. Jiřím Hladíkem z téže advokátní kanceláře. Problematikou tohoto rozporu se však krajský soud poprvé zabýval až v napadeném usnesení, jímž žalobu odmítl. V průběhu řízení přitom zjevně (a správně) považoval Mgr. Sedláka za žalobcova zástupce, o čemž svědčí jeho korespondence s touto osobou [usnesení ze dne 15. 8. 2008 (č. l. 9) – výzva k zaplacení soudního poplatku za žalobu, poučení o možnosti podat námitku podjatosti ze dne 20. 8. 2008 (č. l. 10), usnesení o osvobození od soudních poplatků ze dne 5. 9. 2008 (č. l. 13), vydané v reakci na žádost ze dne 3. 9. 2008 podanou Mgr. Sedlákem, výzva k vyjádření ohledně možnosti rozhodnout bez jednání ze dne 14. 11. 2008 (č. l. 20), zasláná spolu s vyjádřením žalované k žalobě, a přípis ze dne 20. 10. 2009 (č. l. 27), jímž se soud Mgr. Sedláka dotázal, zda vzhledem ke zjištění, že žalobce byl dne 26. 1. 2009 vyhoštěn z České republiky, na žalobě a na případném

zajištění tlumočnicka trvá]. Ze žádného úkonu učiněného vůči žalobci však není patrné, že by krajský soud jakkoli pochyboval o nedostatku prokázání zastoupení či o nesplnění náležitostí žaloby.

[10] Zde je nutno zdůraznit, že nedoložení zastoupení účastníka je odstranitelným недостатком podmínky řízení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2006, č. j. 2 Afs 162/2005 - 66, ve věci *HOLZHANDL s. r. o.*), stejně tak nedostatek náležitosti podpisu je odstranitelnou vadou podání (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2004, č. j. 2 Azs 63/2004 - 46, či ze dne 26. 11. 2009, č. j. 6 Azs 29/2009 - 59). Na nápravu předmětných nedostatků však krajský soud v průběhu řízení rezignoval a žalobce (prostřednictvím jeho advokáta Mgr. Sedláka) nevyzval k doložení substituční plné moci pro zastupujícího advokáta Mgr. Hladíka či případně k podpisu žaloby osobou k tomu oprávněnou. Závěr krajského soudu, že v okamžiku podání žaloby neexistovalo zmocnění pro Mgr. Jiřího Hladíka je z tohoto pohledu zkratkovitý, předčasný a nedostatečně podložený skutkovými zjištěními.

[11] Pokud tedy krajský soud po sedmnácti měsících od zahájení řízení předmětným usnesením žalobu odmítl z důvodu jejího podání osobou k tomu neoprávněnou, tak nejen, že postupoval vůči žalobci nutně překvapivě, ale tímto postupem též řízení zatížil vadou, pro niž je napadené usnesení nezákonné.

[12] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost byla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm se, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), pokusí o odstranění výše uvedených nedostatků řádným procesním postupem, a rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2010

JUDr. Lenka
Kaniová
předsedkyně
senátu